

Obsah

21

2023

V minulém

SPINu jsme si utahovali s dr. Kachekranem z (ne)zastoupení žen ve vrcholných funkcích na VŠCHT. Tedy, alespoň jsme si mysleli, že jde o dané téma. Z mnoha reakcí na sociálních sítích jsme však vyrozuměli, že se mýlíme. Dr. Kachekran přece použil slovo „kotě“ ve vztahu k Barbie, plastové panence! Tím se stal automaticky šovinistickým blbem, který ponižuje ženy a vůbec háže klacky pod nohy genderové rovnosti na VŠCHT... OK, vtip nepochopen, stane se. Opravdu zajímavá na celé situaci ale byla reakce diskutujících poté, co jsem se pokusil uvést vtip (možná složitý, třeba blbý) na pravou míru (Kachekran chtěl říct, že se dřív dostane Zemědělkyně na úroveň Harvardu, než se stane žena rektorkou VŠCHT. Vtip navíc tvořila trojice žen a jeden muž). Nic. Nebereme. Kachekran řekl kotě! Směrem k ženě! Kontext nás nezajímá. Upálit. A tak jsme ho upálili. Šlo to rychle, byl přece jen z papíru...

Jak ale zjistíte záhy, povstal, cynik jeden, z popela. Za redakci nám všem přeju klidné a veselé vánoční svátky plné porozumění a humoru. Kdo se směje, ještě neztratil vše.

Michal Janovský

3
4
9
10
11
12
14
16
17
18
20
22
27
28

Pod mikroskopem
Rozhovor s Milanem Popíšílem
Knižní inspirace
Hledá se
Nenechte si ujít
BOZP
Zamyšlení Richarda Koplíka
Culture shock
Absolvent
Ohlédnutí
Z hloubi duše
Rozhovor s Vítem Svobodou
Zákoutí
Co na to doktor Kachekran?

Redakce
Šéfredaktor
Kontakt na redakci
Design a sazba
Foto na obálce
Spolupráce

Petra Karnetová, Jan Kříž, Lumír Košař, Bára Uhlíková, Jana Sommerová
Michal Janovský
michal.janovsky@vscht.cz
Annemarie Havlíčková
Jan Havlík
Jolana Lukešová, Jan Havlík, Vladislava Kůželová, CIS

Svět kolem nás se mění. A my musíme reagovat

Michal Janovský
Foto: Jonáš Priškin

V říjnu byl akademickým senátem zvolen kandidátem na rektora VŠCHT Praha. Od 1. ledna 2024 tak vystřídá na nejvyšší univerzitní pozici Pavla Matějku a zahájí čtyřleté funkční období. V rozhovoru s profesorem **Milanem Pospíšilem**, dlouholetým prorektorem pro strategie a předsedou Rady vysokých škol, se dočtete o záměru upravit společný základ a nutnosti diverzifikovat zdroje příjmů, o prioritách ve vztahu k zaměstnancům, podpoře studentských spolků nebo třeba zálibě ve fotografování.

V jakém stavu přeberete 1. ledna 2024 VŠCHT?

Naše univerzita není ve špatné kondici. Fun- guje věda a výzkum, stejně tak vzdělávání. Stále jsme vnímáni jako kvalitní a konkuren- ceschopná univerzita v rámci České republi- ky. Pavel Matějka odvedl za čtyři roky spoustu práce a je na co navazovat. Nicméně, vidím problém v tom, že se svět okolo nás dost vý- znamně mění, a na ty změny budeme nuceni reagovat.

O jaké proměny se jedná?

Především již delší dobu stagnuje či dokon- ce klesá zájem o studium technických oborů, chemii nevyjímaje. Řada studentů preferuje jednodušší studium, aby měli dostatek času na mimoškolní aktivity. Mění se představy mladých absolventů středních škol, kteří mají rostoucí nároky na to, jak by mělo studi- um vypadat, ať už co do obtížnosti, struktury, podpory, nebo využití informačních technolo- gií.

Z doby trvalého ekonomického růstu jsme spadli do období ekonomické a energetické krize, s rostoucí frustrací a obavami společ- nosti z válečných konfliktů na Ukrajině a Blí- žím východě, do období, kdy klesá životní úroveň převážné většiny obyvatel České re- publiky.

Rovněž jsme konfrontováni s daleko větší konkurencí zahraničních univerzit, které jsou díky standardní výuce v angličtině pro studenty atraktivnější. A akademikům umějí nabídnout lepší finanční podmínky.

Jak chcete řešit pokles zájmu o studium chemických oborů?

Na základě diskuse a po dohodě s fakultami by měl projít evolucí společný studijní zá- klad. Můžeme si stokrát říkat, že tak, jak je nastaven dnes, se rovná ideálu. Ale když ne- budeme mít dostatek studentů, k čemu nám naše přesvědčení bude? V žádném případě nemám na mysli snižování náročnosti studia, ale možné rozložení zátěže v čase, relevanci předmětů směrem k profilu absolventa a vět- ší zohlednění preferencí studentů a potřeb zaměstnavatelů.

Ve spolupráci s ostatními univerzitami musíme zajistit, aby na středních školách působili kvalitní učitelé matematiky, chemie a fyziky. Na VŠCHT už máme studijní program, v němž dokážeme vychovávat kvalitní učitele se sku-

tečným zájmem o obor. Totéž by měly učinit v oblasti fyziky a matematiky další vysoké školy. Tato investice by se nám zúročila ve více motivovaných absolventech středních škol lépe připravených ke studiu na vysokých školách.

Dalším problémem je reálný propad příjmů univerzit s ohledem na inflaci a přístup státu k vysokým školám...

Výuka i výzkum na VŠCHT jsou s ohledem na instrumentaci a chemikálie drahé. A ze strany státu je vysokoškolské vzdělávání dlouhodo- bě podfinancované, základní veřejné finance určené na stabilní provoz instituce nesta- čí ani vyrovnávat inflaci. Výsledkem je, že o chybějící finanční prostředky musíme spolu s ostatními vysokými školami a ústavy Akademie věd tvrdě soutěžit v grantových výzvách. Protože soutěžních peněz není zase tolik a konkurence je obrovská, úspěšnost v získávání grantů je obecně nízká. V důsled- ku toho jsou akademici frustrováni z neefek- tivního trávení času, když musí stále dokola žádat o granty, namísto aby v klidu báдали nebo zlepšovali své pedagogické kompeten- ce. V příštích pěti letech bude situace, bohu- žel, když ne horší, tak stejná. Proto budeme muset změnit přístup k zdrojům financování a snažit se lépe tyto zdroje diverzifikovat.

Odkud chcete peníze získávat?

Zdrojem s velkým potenciálem je primárně průmysl a firemní praxe. Z modelu, kdy nej- výdělečnější bylo aplikovat a publikovat, bu- deme muset univerzitu do určité míry vrátit k technologickým kořenům. Rovněž musíme získávat více prostředků z mezinárodních vě- deckých projektů. Úspěšnost u zahraničních grantů nemáme vůbec špatnou, ale je třeba podávat více kvalitně připravených projektů. Rád bych proto podpořil výzkumné skupiny, které mají potenciál proniknout do struktur prestižních evropských projektů a pravidelně se ucházet o grantovou podporu. Aktuálně jsme schopni nepříznivou situaci ustát díky rezervám, ale ty nejsou bezedné.

Jak konkrétně chcete získávat prostředky z průmyslového sektoru?

Musíme se lépe naučit propojovat naše zna- losti a dovednosti a připravit pro partnery z praxe, kteří o to budou mít zájem, komplex- ní nabídku výzkumné spolupráce. Nemyšlím teď rutinní měření, ale ekvivalent kvalitního podnikového výzkumu, na nějž firmy nemají prostor nebo lidskou kapacitu. Můžeme vy-

užit toho, že řada našich zaměstnanců pre- feruje více praktické aplikace a spolupráci s praxí než publikování. V takovém rozsahu a kvalitě chemicko-technologický výzkum na naší úrovni v republice prakticky nikdo nedě- lá. Chci zdůraznit, že výše uvedené neznamená rezignaci na konkureschopný základní a aplikovaný výzkum, zejména, chceme-li na škole udržet kvalitní doktorandy, ti jsou pro VŠCHT opravdu nepostradatelní.

Nesmím zapomenout ani na zatím málo vy- užívané možnosti dalšího vzdělávání a re- kvalifikací ušitých na míru pro naše partnery v průmyslu i ve státní správě. Pokud budou mít fakulty zájem, mohu oslovit ministerstvo práce a sociálních věcí ohledně možnosti financování těchto aktivit. Víím, že zájem existuje i v rámci ministerstva průmyslu a obchodu, Svazu průmyslu a dopravy nebo Potravinářské komory.

Ve firemním sektoru je běžné, že pokud se nedostává financí, kromě příjmů se hledá také na straně výdajů. Budete hledat úspo- ry v chodu školy?

Obrovskou předností naší školy je nízký po- čet studentů na jednoho pedagoga, což je klíčové z hlediska výchovy odborníků, kteří se, jak vidno, velice dobře uplatní kdekoli v zahraničí. Daní za to ovšem je poměrně vel- ká finanční náročnost. Samozřejmě si může- me říct, že tady chceme ušetřit, já si ale mys- lím, že by šlo o velkou chybu a přišla by vničivě velká přednost naší vysoké školy. Takže úspo- ry hledat společně s děkany a prorektory bu- deme, primárně v provozních výdajích, ale ne v osobních nákladech. Kvalitní lidé jsou a vždy budou nejlepší investicí.

Když to vezmu z druhé strany – nebojíte se, že kvalitní lidé budou z VŠCHT odcházet za lepším?

Pro mě je prioritou, aby byli zaměstnanci na univerzitě spokojeni a za dobře odvede- nou práci dostávali slušně zapláceno. Rád bych pokračoval v postupném navyšování tarifů. Vzhledem k vývoji veřejných financí v nejbližších letech půjde spíše o jednotky než desítky procent meziročně, ale chtěl bych dát zaměstnancům najevo, že jsou pro školu důležití. Prvním krokem po nástupu do funkce bude jednání s děkany o nastavení systému dlouhodobé motivace zaměstnanců, jako kvalitní datový podklad je již k dispozici tzv. profil zaměstnance.

Co bude krok číslo dvě?

Potřebujeme provést analýzu, jaké služby a v jaké kvalitě zajišťuje rektorát, které z nich jsou užitečné pro fakulty více a které naopak méně. Na základě statistického vyhodnocení navrhne optimalizaci služeb zajišťovaných rektorátními pracovišti, připravíme přehledný katalog služeb. Dvacet let se podobná analýza neudělala, fungujeme podle zvykových pravidel. Objevují se různé duplicity, některé služby jsou fajn, ale nevíme, jestli jsou skutečně tak potřebné a jestli si je můžeme dlouhodobě dovolit.

Nejbližšími spolupracovníky rektora jsou prorektorů. Můžete už sdělit jejich jména?

Předně bych rád provedl určitou reorganizaci. Zatím nepočítám s prorektorem pro strategie,

jehož agenda spadá mnohem více do gesce rektora. Namísto něj bych naopak rád aktivoval prorektora bez portfeje, který by se po dobu následujících čtyř let staral o doktorandy a doktorské studium. S ohledem na změnu zákona s tím bude spousta práce a my jsme škola, která na kvalitních doktorandech stojí. Na pozici prorektorky pro doktorské studium bych rád viděl prof. Michaelu Rumlovou (FPBT).

Na pozici prorektora pro vědu a výzkum bych rád spolupracoval s prof. Pavlem Novákem (FCHT) s tím, že ode mne dostane dva důležité úkoly – rozjet ve větším měřítku spolupráci s tuzemským průmyslem a praxí a podpořit a motivovat naše výzkumné skupiny pro aktivnější zapojení do mezinárodních projektů.

Pokračování prorektora pro pedagogiku bych nabídl doc. Milanu Jahodovi (FCHI). Kromě mnohé agendy, kterou má na bedrech, budu rád, když se soustředí i na spolupráci se středními školami a výchovu budoucích učitelů chemie na středních a základních školách.

Zbývá prorektor pro vnější komunikaci a zahraničí.

I zde provedu dílčí úpravu, oddělení komunikace bych rád zařadil přímo pod rektora, jak je zvykem na ostatních univerzitách. Agenda prorektora se tedy bude soustředit výhradně na internacionalizaci a zahraniční spolupráci. Hlavním cílem bude zapojit VŠCHT do některé z univerzitních aliancí, aktivněji musíme rovněž působit i v Bruselu při dojednávání

vědecko-výzkumné spolupráce. Byl bych velice rád, aby se tohoto nelehkého úkolu ujal prof. Pavel Matějka (FCHI). Doplním ještě, že do gesce rektora bych rád přesunul agendu BOZP a požární ochrany, klíčovou z hlediska eliminace rizik fungování chemické vysoké školy.

Avizoval jste, že do řízení školy chcete v mnohem větší míře zapojit děkany. Proč?

Rozhodující objem výuky a výzkumu probíhá na fakultách a pravomoci děkanů jsou proto ze zákona zcela zásadní. Fakulty de facto určují základní směry, co se bude zkoumat a učit. Ve funkci rektora bude pak mou úlohou připravit fakultám takové podmínky, aby mohly tyto aktivity realizovat a pro tento účel i zajistit potřebné služby rektorátu. Rektor dále musí koordinovat aktivity fakult, v případě potřeby být mediátorem, musí umět přesvědčit fakulty, aby sledovaly společný cíl. Ve vnějším prostředí musí být rektor schopen svojí diplomacií zajistit takové podmínky, aby se škola jako celek mohla kvalitně rozvíjet. Týká se to například získávání peněz na rozvoj infrastruktury, prosazování zájmů VŠCHT v rozhodovacích procesech a při tvorbě strategických dokumentů atd.

Příklady z minulosti ukazují, že pokud rektor dobře komunikoval s děkany, byl chod naší univerzity velice efektivní. Nejde o řešení drobností, ale o nalezení shody na zásadních a koncepčních věcech.

Budete mít dost času na řízení oddělení, která si stáhnete pod sebe?

Záleží na nastavení úrovně řízení. Člověka samozřejmě může zahubit, když příliš řeší detaily, ale od toho jsou v čele zmíněných oddělení velmi schopní vedoucí. Jejich oddělení fungují dobře a samostatně. Svou roli vidím primárně v diskusi o koncepcích, kompetencích, cílech a jejich realizaci. Nehodlám je ani sebe zatěžovat mikromanagementem.

Co pedagogika a výzkum, dokážete se těchto činností vzdát?

Pozice rektora vyžaduje více než full-time job. Jsem vnitřně smířený s tím, že se budu muset z velké části vzdát výzkumu i pedagogiky. Ponechám si však účast v oborové radě DSP na mojí mateřské fakultě, budu připraven k práci ve zkušebních komisích a počítám se školitelstvím jednoho až dvou doktorandů.

Jako rektor musíte skončit na pozici předsedy

dy Rady vysokých škol. Neztrácí tím VŠCHT svůj vliv?

Nemyslím si. Jsme součástí Asociace výzkumných univerzit, aktivně komunikujeme ve společenství technických univerzit, máme možnost se angažovat v České konferenci rektorů. Stále máme a budeme mít spoustu kvalitních kontaktů a vazeb. Domnívám se, že jsem v roli předsedy Rady VŠ odvedl dost užitečné práce pro celou vysokoškolskou komunitu a že neformální vliv neztratím.

Rektor Matějka mocně podporoval společenské a kulturní aktivity studentů. Budete v této linii pokračovat?

Jednoznačně. Naše studentské spolky mají dobrý zvuk i mimo naši univerzitu. Například nad naším orchestrem řada lidí žasne a říká mi: Vy máte na technice takhle skvělý a velký orchestr? To samé platí o našich divadelních v Divochovi. Ke kultuře bych přidal ještě sportovní aktivity, ty ke studiu také patří, dokážou vás totiž vybavit řadou kompetencí, bez nichž se v životě neobejdete, speciálně týmové sporty. Sám jsem dlouhá léta hrával basket za VŠCHT a vím, o čem mluvím.

Co mě trápí, je nedostatečná infrastruktura pro volnočasové aktivity. S děkany se chci zamyslet a vyjít studentům maximálně vstříc, aby měli kde se scházet i odpočívat. Na druhou stranu neumím dělat zázraky, výrazně pomůže až nová budova na Vítězném náměstí.

Odborně se věnujete celou kariéru primárně palivům. Co vás k nim přivedlo?

Paliva byla zpočátku jen alternativa. Jako ditko školu povinné jsem se chtěl zabývat přírodovědou a botanikou. Když jsem dělal přijímačky na gympl, tak mi řekli: Chlapče, ty se na přírodovědu nehodíš, lepší když půjdeš na humanitní větev (*směje se*). Latina ani dějepis mě ale nijak zvlášť nebraly, zato jsem se jako zástupce humanitní větve s úspěchem účastnil matematických a fyzikálních olympiád, což spolužáci z přírodovědné sekce nenesli lehce. Díky fajn chemikáři jsem se nakonec rozhodl pro chemii na VŠCHT. Chtěl jsem se věnovat vodě, ale u přijímaček jsem zase uslyšel: Studente, ta technologie vody by asi byla nad vaše síly, nechcete radši na paliva? (*směje se*) Tam jsem potkal skvělé lidi a u tématu už zůstal. Paliva byla, jsou a budou pro společnost extrémně důležitá, stejně tak jejich vliv na životní prostředí. Aktuálně pro Českou republiku připravuju ve spoluprá-

ci s 20členným mezisektorovým týmem strategii využívání alternativních energií v dopravě, včetně modelování její optimální skladby, pro období do r. 2035.

Čím vám uhranula VŠCHT, že jste s ní spojil celý dospělý život?

Bavila mě výzkumná témata, na ústavu působili výborní učitelé, nejprve, a pak i moji kolegové. Líbilo se mi, že náš výzkum má přímé dopady do praxe. Nejsem typ, kterého uspokojí činnost do šuplíku. Dále, všichni napříč naší vysokou školou se známe, prostředí je tu z hlediska lidského velice kvalitní a jsme spolu schopni bez problémů komunikovat a spolupracovat. A nesmím zapomenout ani na studenty, kteří nám starším umějí dodat energii a obohatit nás.

Jaký jste byl typ studenta? Flákač, nebo dřič?

Určitě jsem na chemii buňky měl, studium mi moc práce nedávalo. Nemusel jsem se všechno biflovat, hodně věcí jsem dokázal odvodit, měl jsem tak čas experimentovat v laboratoři. Nakonec z toho byl červený diplom. Zároveň jsem se hodně angažoval v mimoškolním studentském životě. Pořád jsem měl potřebu něco organizovat a vymyslet, abychom se na kolejích nenudili.

Zmínil jste, že jste hrál za VŠCHT basketbal. Jak dlouho?

Začal jsem hned po nástupu v roce 1981 a skončil jsem kolem roku 2005. Kromě samotné hry mě bavil neuvěřitelně pestrý kolektiv, v němž byli asistenti, študáci i docenti a profesori. A abychom vyhrávali, museli jsme se na hřišti umět domluvit, často potlačit svá ega. Byla to dobrá škola do řídicích funkcí i velká relaxace.

Jak si ulevujete od pracovního stresu a nasazení dnes?

Rád zmizím do přírody, kde nemusím o ničem přemýšlet. Rád si také zajdu na koncert, preferuji kvalitu, nikoli žánr. I vaření je chemická disciplína, takže si s potěšením o vikendu stoupnu za sporák. Celý život se také věnuju fotografování přírody a krajiny a hodně mých fotografií nachází uplatnění i v návrzích záložek do knížek. Díky tomu mám docela zábavnou uchytku – často vnímám okolní svět jako panorama, ve formátu 1 : 3 nebo 3 : 1 (*směje se*).

Svícení – věda a magie ve fotografii

Fil Hunter, Steven Biver, Paul Fuqua

| Jan Havlík

Současná naučná literatura o fotografii se s trochou nadsázky dá rozdělit na dvě skupiny: na „módní časopisy“, tedy publikace s velkými obrázky a malým množstvím informací, a na nezáživné „technické manuály“, které rychle zastarávají. O to vzácnější je třetí skupina, kterou by šlo přirovnat k horským průvodcům – poskytují pevné základy bez zbytečností, ale ponechávají radost z objevování.

Právě k této skupině patří kniha „Svícení“ od Huntera, Bivera a Fuquy. Tento průvodce použitím světla ve fotografii vás vede postupně od samotných základů až po pokročilé techniky, a to vše s lehkostí a jasným smyslem pro praktičnost. Každá z deseti kapitol se zaměřuje na jiný aspekt světla a poskytuje vyvážený poměr teorie a praxe. Zvláště pro chemiky je pak zajímavá rozsáhlá kapitola věnovaná fotografování specifických materiálů, jako je sklo a kov. Kniha je ale skvělou volbou pro každého, kdo se zajímá o hlubší porozumění umění fotografie. Tedy ať už jste začátečník, nebo zkušený fotograf, tato kniha vám otevře dveře do světa, kde světlo hraje hlavní roli.

Nakladatel: Zoner Press, 2016

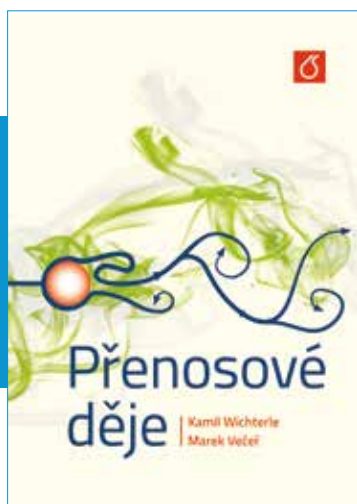
Detailní recenze a zdroj obrázku: zonerpress.cz

Knižní inspirace

Nové publikace CIS |

Přenosové děje

Kamil Wichterle, Marek Večeř

Cílem této publikace je představit čtenáři základní pojmy a metody přenosových dějů, seznámit je s jejich vývojem a demonstrovat jejich praktické využití. Po prostudování textu by měl být čtenář schopen komplexní orientace v problematice. První část textu je zaměřena na základy přenosových dějů a jejich podstatu, tedy na geometricky jednoduché situace, v nichž se přenosy uplatňují. Na těchto základech je pak vystavěna druhá část textu, která se věnuje průběhu procesů ve složitějších podmínkách a která již pracuje se složitějším matematickým aparátem. Poslední část stručně osvětluje používané matematické prostředky. Text je systematicky prokládán poznámkami, které čtenáře seznamují s praktickými problémy, které je možno řešit za pomoci probíraných teoretických jevů.

SPECIALISTA/KA TRANSFERU TECHNOLOGIÍ – 965 (plný úvazek)

- Samostatně, ale zároveň v týmu pracovat na svěřených projektech transferu technologií a znalostí, jejichž cílem je zvýšení technologické a tržní připravenosti výsledku výzkumu;
- Na základě sběru a analýzy dat navrhovat a realizovat projektové plány pro transfer vybraných technologií či znalostí;
- Ve spolupráci s partnery z vědeckých pracovišť aktivně vyhledávat technologie a znalosti s aplikačním potenciálem;
- Aktivně vyhledávat a získávat aplikační partnery pro rozvoj a financování jednotlivých projektů;
- Metodicky vést a podporovat zvyšování odborných kapacit členů týmu a externích spolupracovníků;
- Spolupracovat s interními i externími kolegy a odborníky zejména v oblastech právní a patentové problematiky, vzdělávání, marketingu a komunikace.

Kontakt a detailní informace: katerina.kovarickova@vscht.cz

SAMOSTATNÝ/NÁ REFERENT/KA – SPECIALISTA/KA – 971 (plný úvazek)

- Finanční analýzy
- Finanční řízení projektů (zaškolíme)
- Nástup možný ihned nebo dle dohody

Kontakt a detailní informace: anna.junkova@vscht.cz

SAMOSTATNÝ/NÁ REFERENT/KA PRO EKONOMICKÝ ODBOR – FINANČNÍ ÚČETNÍ – 971 (plný úvazek)

- Požadujeme SŠ vzdělání ekonomického směru, spolehlivost, samostatnost, pečlivost, komunikační a organizační schopnosti
- Vhodné i pro absolventy

Kontakt a detailní informace: ivana.chvalna@vscht.cz

MZDOVÁ/Ý ÚČETNÍ – 966 (plný úvazek)

- Kompletní vedení mzdové agendy pro přidělenou organizační část (pracovní poměry, DPP/DPČ)
- Komunikace s příslušnými úřady a státními institucemi
- Zpracování ročního zúčtování daní (elektronicky)
- Podpora zaměstnancům v otázkách z oblasti mezd, pojištění a daně z příjmu
- Spolupráce při vytváření interních předpisů
- Řízení a koordinace interních aktivit souvisejících se zpracováním mzdové agendy
- Administrativní práce spojené se zpracováním mezd
- Požadujeme SŠ/VŠ ekonomického zaměření, praxi na pozici mzdové účetní min. 3 roky, znalost mzdové legislativy a souvisejících předpisů

Kontakt a detailní informace: jolana.lukesova@vscht.cz

Hledá se

Další volné pozice a detaily uvedených nabídek naleznete na:

intranet.vscht.cz/kariera

Adventní koncert

18. 12. 2023 od 19:00 | Betlémská kaple

Zveme vás na letošní Adventní koncert, který se uskuteční 18. prosince od 19 hodin v Betlémské kapli. Program bude zahájen předáním Cen rektora a poté bude následovat vystoupení kapely Dum Doobie Doobie Band. Toto energické devítičlenné uskupení hraje coververze hitů 60. let ve stylu doo-wop a zahraje hity Elvise Presleyho, The Beach Boys, Carole Kings, The Ronettes či Cher.

Vánoční párty chemiků

20. 12. 2023 od 20:00 | El Magico Club

Již tradičně na závěr zimního semestru! Přijďte si užít (nejen) s chemiky vánoční atmosféru a skvělou párty až do rána!

Dny otevřených dveří na VŠCHT Praha

26.–27. 1. 2024 | Budovy VŠCHT Praha

KaCheKRan

29. 2. 2024 | Kongresové centrum Praha

Již 53. ročník KaCheKRanu (karneval chemiků končí k ránu) proběhne ve čtvrtek 29. února 2024 v kongresovém centru na Vyšehradě. Můžete se těšit na nápadité masky, souboj fakult (v rámci Šípkova fakultního poháru), úvodní scénku Divadla (v)Ochotných Chemiků Di(v)och, k tanci zahraje kapela O'band. KaCheKRan pro vás připravují studentské spolky VŠCHT. Vstupenky budou v prodeji během prosince.

Nenechte si ujít!

Jóga s UA

Každý čtvrtek od 17:00 | Uhelna

Semestr v plném proudu, zklamání, či radost z výsledků prvních zápočtových testů, trapézy v napětí z toho všeho stresu, všude znějící All I Want for Christmas Is You od Mariah Carey. Každý vnímá podzim jinak. Přijď se odprostit od shonu na jógu s UniArtem. Vezmi jógamatku a doraž! Bližší info na Instagramu Uniart_vscht.

Bezpečák jako nepřítel? Jen do prvního průšvihu

Petr A. Skřehot, Petr Dolníček, oddělení bezpečnosti a prevence rizik

VŠCHT Praha je specifická a v rámci ČR jedinečná univerzita. Na tuto unikátnost je řada z nás náležitě hrdá. Originální je také název univerzitního časopisu, který čtenářům 4x ročně připomíná, že i elementární částice mají svou jedinečnou vlastnost, kterou jinde nenajdeme. V odborné literatuře se můžeme dočíst, že spin je vektorová veličina, která vyjadřuje vnitřní moment hybnosti částice. Vektorová veličina je v klasické fyzice určena třemi složkami. Spin však dodržuje zákony kvantové mechaniky, takže všechny tři jeho složky nelze současně zjistit s neomezenou přesností. Díky tomu nemá spin coby veličina v reálném světě analogii; nelze si ho tedy ani jasně představit a logicky interpretovat. Pro většinu lidí je tak čímsi záhadným a těžko uchopitelným.

Překvapivou analogii můžeme nalézt také v oblasti bezpečnosti. Úroveň bezpečnosti je totiž taktéž určena třemi parametry, z nichž nikdy nemůžeme všechny současně změřit. Prvním jsou naše možnosti. Druhým je ochota lidí něco dělat. A třetím jsou konkrétní přínosy.

Možnosti jsou v zásadě determinovány zdroji, které na zvyšování bezpečnosti máme (lidé, peníze, infrastruktura, technologie, know-how, znalosti atd.). Ochota lidí něco dělat je dána jejich motivací. A motivovat lidi, aby pro zvýšení bezpečnosti něco dělali, je skutečně složité. Motivace může být v principu dvojitá: vnější = MUSÍM a vnitřní = CHCI. V BOZP je mnoho lidí zvyklých na to, že MUSÍ. Trošku to připomíná hru na četníky a zloděje. Bezpečáci jsou zlí policajti, kteří šmejdí po pracovištích, hledají závady, porušení a viníky. Zatímco zaměstnanci jsou ti dobří, jimž policajti jen komplikují život. Proto se všemožně snaží, aby se na jejich prohřešky nepřišlo a měli klid na práci. Před každou avizovanou kontrolou proto nakládí. Nebezpečné věci schovávají hluboko do skříní. Nasadí si ochranné pomůcky a dělají, že je u nich na pracoviš-

ti všechno v naprostém pořádku. Když pak bezpečák odejde, vše se rychle vrátí do starých kolejí. A rozhostí se blažený klid a spokojenost, že „kontrola dopadla dobře“ a že je od těch otravných bezpečáků na nějaký čas zase pokoj.

Ano, ale jen do prvního průšvihu. Po něm už bezpečák není nepřítelem, nýbrž tím, k němuž všichni upírají své naděje, že jim pomůže vzniklou situaci nějak vyřešit. Ideálně, aby se to obešlo bez pokuty od inspektorátu práce, nebo dokonce obvinění ze spáchání trestného činu z důvodu porušení důležité povinnosti zaměstnance na úseku bezpečnosti práce vzneseného vyšetřovatelem kriminální policie. Tento přístup je založen na mylné představě, že „až se něco stane“, tak se to přece nějak „vyžehlí“. Ve většině případů, bohužel, nikoli. Nehodu už nikdy nelze vrátit. Škoda na majetku je možná věc řešitelná, ale těžké ublížení na zdraví, nebo dokonce smrt, je záležitost definitivní.

Co zůstane napořád – a co si lidé vůbec neuvědomují – jsou výčitky

svědomí. Výčitky, že jsem něco mohl udělat jinak a lépe. A ono se TO vlastně vůbec nemuselo stát. Od jedné banální chyby k vážné nehodě bývá často jen malý krůček. Jedno zaváhání, desetina vteřiny. Což potvrzují mj. oficiální statistiky pracovních úrazů. Nejvážnější z nich se totiž nestávají při mimořádných či neobvyklých situacích, ale při činnostech rutinní povahy. A právě rutina lidí svádí k nebezpečnému jednání. Obvyklý argument zní: Tohle jsem už dělal tolikrát, že to perfektně umím a nechápu, čeho bych se měl obávat. Pocit sebeuspokojení je zrádný a snadno vede k podcenění klíčového bezpečnostního opatření. Obvykle ve snaze si práci zjednodušit nebo urychlit. Zkrátka, „*tak to risknem a uvidíme*“.

Třetí parametr bezpečnosti se týká přínosů. Každého investora či zákazníka zajímá, co za své peníze dostane. Jak ale kvantifikovat přínosy plynoucí ze zdrojů vynakládaných na bezpečnost? Bavíme-li se o bezpečnosti, nikdy nevíme, jak velký profit za vynaložené úsilí a peníze vlastně získáme. Co se dá ale s jistotou říct – nevynakládat žádné zdroje vede prakticky ihned ke snížení motivace lidí jakkoli se otázkám bezpečnosti věnovat. A dříve nebo později k velkému maléru. Někteří vědci se již v minulosti pokusili o ekonomickou cost-benefit analýzu ve snaze kvantifikovat finanční přínosy prevence. Došli k závěru, že každá koruna vynaložená na prevenci rizik přináší úsporu nejméně pěti korun, které bychom museli vynaložit na sanaci škod způsobených pracovními úrazy a nehodami na pracovištích.

V úvodu jsme zmínili, že VŠCHT Praha je jedinečnou vzdělávací a výzkumnou institucí. Její značku po desetiletí poctivě budovali naši předchůdci. Jakákoli vážná nehoda, která se na našich pracovištích stane, ale může naši značku snadno a výrazně poškodit. Proto by měl každý, kdo má VŠCHT opravdu rád, chápat, že dodržování bezpečnostních zásad je součástí udržování dobrého jména naší univerzity.

Každý z nás by si měl BOZP osvojit jako automatickou a nedílnou součást svého vlastního já. Říká se tomu kultura bezpečnosti. A právě o budování silné kultury bezpečnosti jde nám, bezpečákům, v první řadě. Naším cílem není hrát si na četníky a zloděje a otravovat zaměstnancům život. Naopak, chceme dosáhnout toho, aby všichni zaměstnanci brali bezpečnost opravdu vážně, uvědomovali si její důležitost a smysl preventivních opatření. A především – aby se na svých pracovištích za všech okolností chovali bezpečně, tedy i tehdy, když nejsou nikým kontrolováni.

Pro naplnění této vize jsme i my bezpečáci museli změnit koncepci a přístup k bezpečnosti na VŠCHT Praha. Od direktivního způsobu řízení bezpečnosti jsme přešli na koordinační management, k čemuž byla nezbytná také personální obměna a posílení našeho odborného týmu. Taktéž jsme opustili již přežitý název „Oddělení BOZP a PO“ a nově se jmenujeme „Oddělení bezpečnosti a prevence rizik“, což mnohem lépe vystihuje naše aktivity a řešenou agendu. Připravili jsme také nový strategický dokument „Politika BOZP“, který se po svém schválení příslušnými orgány univerzity stane základním východiskem pro naplňování reálných cílů a potřeb VŠCHT Praha v oblasti bezpečnosti.

Hmatatelnou změnu doznala (a ještě dozná) také výchovně-vzdělávací činnost. Chceme-li po lidech, aby dodržovali své povinnosti na úseku bezpečnosti, musíme jim vše srozumitelně vysvětlit a potřebné dovednosti je naučit. Od září jsme tak zahájili program praktických školení zaměstnanců věnovaných nácvičku hašení požárů pomocí hasicích přístrojů a hasebních dek, o které je mezi zaměstnanci velký zájem. V rámci odborných školení chceme věnovat systematickou odbornou „péči“ také preventivním PO, referentům BOZP, jedovým referentům a zdravotníkům, kteří jsou naší velkou oporou při zajišťování plnění úkolů v oblasti bezpečnosti na jednotlivých ústavech. Tito lidé se těší naší plné důvěře, protože dělají tuto práci dobrovolně a s přesvědčením, za což si nesporně zaslouží uznání také od svých kolegů.

Podstatných proměn doznala také preventivně kontrolní činnost, která byla dříve prováděna nesystematicky a nahodile. Zákoník práce ukládá zaměstnavateli povinnost provádět na všech pracovištích nejméně jednou ročně prověrky BOZP. Prověrka není běžná prohlídka pracoviště, nýbrž komplexní kontrola prováděná týmem lidí a podle předem daných pravidel. Jedná se o jednu z činností, kterých se podle zákoníku práce účastní také zástupci odborové organizace. Tyto kontroly pak mají zejména odhalit závady, nedostatky a latentní, leckdy dlouho opomíjené problémy, které je nutné v zájmu bezpečnosti začít skutečně řešit a ne jen o nich pořád mluvit. Prověrka BOZP je také dobrou příležitostí pro vedoucí ústavů poradit se s odborníky o tom, co by šlo u nich vylepšit, co a jak dělat lépe, případně i zjistit, kdo z podřízených zaměstnanců není ochoten se přizpůsobit „požadavkům doby“ v souvislosti s BOZP.

V úvodu článku jsme zmínili, že bezpečnost má se spinem mnoho společného. Ano, je tomu opravdu tak. Stejně jako v případě spinu i v případě bezpečnosti jde o cosi neurčitěho a nejasného. Bezpečnost totiž v pravém smyslu slova znamená stav bez rizika. Tedy situaci, kdy je vznik škody principiálně vyloučen; lidově řečeno, kdy se nemůže nic špatného stát. To je ale v životě lidském evidentně stav nedosažitelný. Vždy se může přihodit něco, co jsme nepředpokládali a co může přinášet nežádoucí následky (škodu). Hovoříme-li tedy o bezpečnosti, máme ve skutečnosti na mysli pouze stav přijatelně nebezpečný. Ovšem hranici přijatelnosti nebezpečí (rizika) kategoricky definovat nelze, neboť se jedná o parametr značně subjektivní. Každý člověk vnímá možná nebezpečí jinak, stejně jako má i jiný vztah k vlastnímu životu a zdraví. Je potřeba si ale zachovat přirozenou obezřetnost a respekt k přírodním zákonitostem a dějům (např. k nebezpečným vlastnostem používaných chemických látek) a samozřejmě disponovat také určitými praktickými dovednostmi. Dále je nezbytné si zachovat zdravý rozum a nespoléhat jen na zákony a předpisy, neboť ty jsou dílem lidským, tudíž už z principu nemohou být neotřesitelně dokonalé.

Většina zaměstnanců VŠCHT Praha, jak pevně věříme, takto přemýšlet dokáže a uvědomuje si, že o svůj život a zdraví se musí náležitě starat. Nejlépe tím, že bude brát pokyny a zásady pro zajištění BOZP vážně. Bezpečnost, či lépe řečeno pouhá snaha o dosažení stavu přijatelně nebezpečného, není samozřejmostí a svým počínáním ji utváříme my – lidé.

Volby, jaké jsou a jaké by mohly být

V rubrice Zamyšlení tentokrát najdete text profesora Richarda Koplíka na téma voleb do akademických funkcí. Protože je v materiálu opakovaně zmiňován končící děkan Fakulty potravinářské a biochemické technologie Jan Masák, považovali jsme v souladu s novinářskou etikou za správné, aby měl příležitost k vyjádření. O tomto postupu jsme informovali profesora Koplíka, který souhlasil. Titulek je v původním znění zasláném profesorem Koplíkem.

Richard Koplík

Profesor na Ústavu analýzy potravin a výživy

Tento příspěvek jsem napsal proto, abych upozornil na zvláštní, z mého pohledu velmi nestandardní, situaci kolem voleb děkana FPBT a abych akademickou obec vyzval ke změně volebního chování. Proto se dotknu voleb akademických funkcionářů i obecněji. Akademickou obec zajímá, kdo stane v čele univerzity nebo fakulty. Nicméně běžný akademický pracovník nebo stu-

dent by neměl pocítit rozdíl v tom, že v příslušné funkci je ta, či ona osoba.

Lidé očekávají, že univerzitu, respektive fakultu, bude zastupovat silná osobnost, která ji povede k rozkvětu a bude se v trvalém dialogu se zaměstnanci a studenty snažit o udržení důstojného pracovního prostředí a kolegiální atmosféry. Tento základní úkol současný rektor i děkan FPBT plnili úspěšně.

Musím ale připomenout, že v posledních dvaceti letech se rektorem VŠCHT nebo děkanem FPBT nestal nikdo, kdo by předtím nebyl nějak spojen s předchozím vedením univerzity nebo fakulty. Až na čestné výjimky se nikdo mimo tento okruh ani nepokusil uspět ve volební soutěži. Volba akademických funkcionářů na VŠCHT je málo otevřená. Jedna veřejná debata ve chvíli, kdy je už téměř rozhodnuto, tento dojem nenapraví. Je smutné, že akademická obec není více vtažena do procesu výběru kandidátů. Probíhá to totiž tak, veřejnost dlouhé měsíce spekuluje o tom, kteří kandidáti se sejdou a jestli se najde někdo nový (mimo výše zmíněný okruh osob), kdo si troufne kandidovat. A pak najednou zjistíme, že jsou mezi kandidáty zase jen ta předem očekávaná jména a už se s tím nedá nic dělat. To se opakuje takřka v každém volebním období.

Proto také u akademických pracovníků, kteří by pro funkci děkana nebo i rektora měli dobré předpoklady, vidíme odstup, nezájem a možná i obavu se o ni ucházet. To není zdravé. Akademičtí funkcionáři by se měli střídát. Kterýkoli profesor či profesorka, docent či docentka, který má potřebné předpoklady pro akademickou funkci (renomé, organi-

zační schopnosti, sebereflexi, osobnostní zralost) a zároveň ji chce na čas vykonávat, by neměl být brzděn nemístným ostychem nebo dokonce náznakem, že kandidovat je opovážlivé. A na druhé straně nikdo by neměl vnímat jako tragédii, potupu nebo osobní selhání to, když nakonec ve volbě uspěje někdo jiný. I takový výsledek má svou hodnotu.

Jak to bylo na FPBT? Dosavadní děkan nebyl ve svém období sice tak viditelný jako jeho předchůdce, ale i tak učinil pro ústavy fakulty mnoho dobrého. Jenom se o tom tolik neví. Vzhledem k věku pana děkana se očekávalo, že do druhého období již kandidovat nebude. V létě se ale objevila zpráva vyznívající opačně. To odradilo některé mladší kolegy, kteří sami o kandidatuře uvažovali, protože z loajality k panu děkanovi nechtěli kandidovat proti němu. Nakonec se celá věc vyvinula velmi zvláště. Po nepřijetí nominace jednou váženou kolegyní zůstali dva kandidáti; jeden z nich byl současný děkan. Ten však vzápětí z kandidatury odstoupil. Nikdo s jistotou neví, co se stalo, že pan děkan nejprve kandidovat chtěl a poté už nechtěl. Ale stát se to nemělo. Tuto věc nám nikdo nevysvětlil, takže to otevírá prostor ke spekulacím.

Získat kandidaturu je formálně velmi snadné; stačí, když vás jediný akademický pracovník písemně navrhne volební komisi, a pokud nominaci přijmete, stáváte se kandidátem. Právě v tomto kroku se ale věc často zablokuje neochotou adeptů nechat se navrhnout bez dojednané širší podpory. Volby děkana, jejichž výsledek bude znám 30. listopadu 2023, byly letos ochuzeny o skutečný výběr, protože zůstal jediný kandidát. Akademický senát by měl mít možnost vybírat z osobností rozmanitého naturelu a různé profesní a osobní historie, a to poté, kdy se členové senátu a zájemci z akademické obce s těmito kandidáty a jejich programy podrobně seznámí a následně s nimi prodiskutují všechno, co budou považovat za podstatné.

To by bylo možné, kdyby volby probíhaly jako proces, ve kterém se postupně ukazuje, kdo vstupuje do volební soutěže a s jakými schopnostmi, vizemi, s jakou vůlí a podporou. K tomu je ale třeba, aby zejména mladší kolegové a kolegyně s potřebnými předpoklady a chutí do práce ve vedení fakulty nebo univerzity sebrali odvahu a sami dali najevo dopisem adresovaným akademické veřejnosti, že se pro tuto práci dávají k dispozici, a požádali o vyslovení podpory. Současně by takový adept vysvětlil, proč a s jakými vizemi se o kandidaturu uchází. První adept by měl také zdůraznit, že počítá s tím, že nebude kandidovat sám. Tím podníti i další adepty k činu. Podpora vyslovená konkrétní osobě, zvláště pokud by přicházela z různých pracovišť, by měla váhu a nemohla by být přehlížena. Po seznámení veřejnosti s programy jednotlivých adeptů a po veřejné diskusi (třeba i v několika krocích) by pak adepti mohli být formálně nominováni a akademický senát by s nimi musel počítat jako s reálnými kandidáty. Tento postup trochu připomíná politické volby s primárkami. České mentalitě je, žel, vlastní určitá falešná skromnost, takže ukázat sám na sebe je považováno za nepatřičné. Ale bude-li celá věc otevřená, lidé snad nakonec rozeznají, kteří kandidáti jsou důvěryhodní a kteří se jen tlačí dopředu, aby se dostali k funkci, kterou si v myšlenkách spojují s mocí, vlivem a prosazováním vlastních zájmů.

Takové otevření volební soutěže nevyžaduje žádnou změnu předpisů. Vyžaduje pouze změnu chování nás všech. Přál bych si, abychom při příštích volbách děkana FPBT mohli poznat jako kandidáty nebo kandidátky aspoň tři nebo čtyři smělé, inspirativní a empatické osobnosti. Akademický senát pak bude při vědomí své velké pravomoci a odpovědnosti skutečně volit.

28. 11. 2023

Reakce profesora Jana Masáka

V reakci na článek pana kolegy Koplíka bych rád uvedl, že z mého pohledu na volbě děkana FPBT nebylo nic zvláštního ani nestandardního.

Když jsem byl zvolen fakultním senátem před čtyřmi roky, avizoval jsem, že je mým záměrem vykonávat funkci děkana jedno funkční období. V tomto přesvědčení jsem celou dobu setrval. Před letošními nominacemi jsem pak byl z mnoha stran dotazován, zda budu pokračovat. Tazatelé mi vyjadřovali podporu, přesto jsem se velmi zdráhal. Pozice děkana je časově

i emočně náročná, výuka a výzkum, které nás všechny baví, jdou na vedlejší kolej. Na druhou stranu, nevěděl jsem a ani jsem neslyšel o níkom, kdo by vyjádřil zájem o děkanskou pozici, a nechtěl jsem nechat FPBT na holičkách. Proto jsem nakonec kandidaturu přijal. Pokud by to bylo naopak, nominaci bych rovnou odmítl. Když se pak po zveřejnění nominací objevil mladší kandidát, nominace jsem se vzdal. To je celé.

Závěrem bych rád poděkoval panu profesoru Koplíkovi, že diskusi na téma voleb do akademických pozic otevřel. Sám jsem přesvědčen, že současný systém není optimální a naše škola by si zasloužila změnu. Zároveň se necítím dostatečně erudován na to, abych systém sám navrhoval. Věřím ovšem, že to může být zajímavé téma pro nové vedení školy, fakulty a akademického senátu.

Máte námět k zamyšlení? Nemusíte čekat až do dalšího vydání SPINu – přidejte se do diskuse na školním Yammeru!

Cultural shock

Farnaz Hematabiri, B.Eng Study programme: Innovation Project Management

The approachable staff shaped my first impression of UCT Prague. At every step of the challenging visa approval process for my country, they were there to support me. This level of assistance was something I hadn't experienced before in my hometown: the sense of being valued and appreciated. This included the option of a dormitory provided with my application, which made settling down much easier. Not every university offers such facilities, and I often see fellow students struggling to find affordable housing.

Upon starting at the university, I was a bit let down. There is big difference between the main UCT Prague building and the business school. The business school, unfortunately, lacks a campus feel. Academically, the courses at UCT Prague are up-to-date, with the latest resources, which is excellent. However, the credit system was entirely unfamiliar to me. In some courses, we have separate lecturers for the lecture and the seminar components. Initially, I was confused about taking a course with two different professors, but over time, I found myself wishing more courses followed this model. Now, it is so boring for me to have a 4-hour class with just one professor talking all the time. It's a great idea to have lectures from professionals in the field, not just academics.

At this university, the evaluation system primarily relies on exams. Therefore, be prepared for numerous midterm and final exams, along with projects for the seminar part of the courses. If you are not a fan of regular exams, this might not be the best fit for you. I cannot speak for other universities, but the education schedule here is strict, leaving no room for time to be wasted. Nonetheless, I believe these approaches contribute to the development of highly-skilled graduates.

There is another thing I want to add: I wish there were a greater mixture of Czech students and international students than is currently the case. I find the percentage of Czech students in English courses to be very low. If it were higher, it would help us adapt better and sooner to life in the Czech Republic. However, as it stands, integration is not as effective as it could be. Some universities aim for a 50 percent mix of domestic and international students in each class. This approach makes learning more interesting and helps international students to understand local culture, improve language skills, and prepare for jobs in their host countries.

Ing. Miroslav Smola, Ph.D. Vedoucí vědecký pracovník a vedoucí výroby proteinového oddělení DIANA Biotechnologies

Absolvent

„Mami, chci být pyrotechnik!“ tak začala moje cesta k chemii na počátku gymnaziálních studií. Byla velmi trnitá, protože maminka při nejbližších třídních schůzkách tento můj záměr sdělila profesorce chemie, která si vzala za úkol mi zachránit život. Naštěstí pro všechny zúčastněné jsem našel největší zalíbení v biochemii a rozhodl se pro její studium na VŠCHT.

Od začátku svého studia jsem měl obrovské štěstí na inspirativní lidi v mém okolí z řad spolužáků i vyučujících. Dvě velmi důležité ženy mého studia, doktorku Zitu Purkrťovou a docentku Petru Lipovovou z Laboratoře proteinů s technologickým potenciálem, jsem poznal už o prázdninách po maturitě před oficiálním zahájením akademického roku na VŠCHT. Přišlo mi jako dobrý nápad udělat něco navíc a blíže

se seznámit s prací v laboratoři. Už jsem tam zůstal a začal pracovat na své bakalářské práci hned v prvním semestru. A objevil jsem Carbon.

Proteinům jsem se následně věnoval celé své studium, s mírnou odbočkou v rámci magisterského studia, kdy jsem si na jeden semestr a léto odskočil na ÚOCHB syntetizovat substrát pro enzymovou reakci. Zase jsem chtěl udělat něco navíc, však jsem měl díky časnému startu rezervu, a vyzkoušet si organickou syntézu. Zásadní rozhodnutí mé kariéry. O ÚOCHB jsem do té doby skoro nic nevěděl a nakonec jsem na něm strávil víc než čtyři roky doktorským studiem u doktora Evžena Bouří. Zde jsem se zabýval krystalizací proteinů s potenciálními léčivy v rámci téměř stočlenného multidisciplinárního týmu výjimečných vědců ve spolupráci s Gilead Sciences. Obrovská zkušenost a něco navíc.

Dnes jsem vedoucím vědeckým pracovníkem proteinového oddělení ve společnosti DIANA Biotechnologies ve Vestci u Prahy, kde se věnuji výzkumu, vývoji a výrobě proteinů jak pro naše vlastní potřeby, tak pro koncové zákazníky. Stále těžím z bohatého a velmi kvalitního teoretického základu získaného na VŠCHT a vždy se divím absolventům jiných vysokých škol, když říkají: „Dvě třetiny toho, co nás učili, jsou úplně k ničemu!“. To naštěstí pro VŠCHT zdaleka neplatí.

Mít titul z VŠCHT je sakra hodně. Je to dost? Ne. Je to nedostatek školy a poskytovaného vzdělání? Ne. Kolegové studenti, je to na vás, na vašem nadšení pro věc a na tom, jak vy sami budete myslet na svoji budoucnost. Dělejte věci navíc, věci, které nemusíte, ale chcete je udělat. Studium pro vás bude náročnější. Život a kariérní start tím jednodušší. Dělal jsem já sám dost? Ne, nedělal.

| Dvoustranu připravila Petra Karnetová

Studenti Univerzitního centra
spolu se studenty z Indie na
ukončení průmyslové praxe

Foto: Josef Prokop (ReNi creative)

Chemický Halloween
1. 11. 2023

Foto: Martin Jakubec

Noc vědců na VŠCHT Praha
6. 10. 2023

Foto: Tomáš Balický

Ples chemiků
9. 11. 2023

Foto: Aleš Král

Chvalořeč na chození

Vladislava Kůželová

Pokud bych článek o tom, že je blahodárné pravidelně chodit, psala před sto lety, zdál by se tehdejším čtenářům absurdní. Avšak rozvoj dopravy spolu s hektickým životním tempem změnilý náš životní styl tak, že souvislá chůze na vzdálenost delší než řekneme pět set metrů se stává přepychem. Zbavujeme se tak jedné ze základních aktivit, která byla neoddělitelnou součástí lidské evoluce. Přitom chůze se, právě díky evoluci, stala součástí elementární psychofyzické hygieny, stejně jako spánek.

Pokud patříte mezi ty, které chůze prostě baví, máte vyhráno. Pokud ne, zkuste se zamyslet nad argumenty, proč pravidelně chodit.

Z pohledu tloustnoucí populace, stíhané infarkty a mozkovými mrtvicemi, je jistě základním důvodem pro pravidelnou chůzi naše zdraví. Chůze má ale i překvapivý a obrovský vliv na naši psychiku.

Pravidelná chůze trvajcí více než půl hodiny denně zlepšuje náladu. Bezesporu platí slova P. D. Whitea: „Ujít pěšky v rázném tempu pět mil pomůže nešťastnému, ale jinak zdravému člověku víc než všechna medicína a psychologie světa.“

Chůze napomáhá k odbourávání stresu i jeho následků. Zlepšuje paměť, pozornost, koncentraci, prostorovou orientaci a vnímání, rychlost zpracování informací, také schopnost řešit problémy a plánovat. Chůze dokáže zásadním způsobem uvolnit naše tvůrčí schopnosti. Zbavuje nás psychické únavy, pocitů sklíčenosti, úzkosti a deprese. Je jedním z nejlepších způsobů zdravé relaxace, odreagování se a odpočinku.

Při chůzi se v lidském těle vyplavují endorfiny. Z pohledu chemické struktury je řadíme mezi opioidy, látky podobné opiu. Základem opia je morfin a odtud mají také tyto hormony svůj název – endo je řecky uvnitř a druhá část slova je odvozena od morfinu – tedy něco jako morfin, který máme uvnitř těla. Endorfiny bývají lidově nazývány „hormony štěstí“, v mozku totiž vyvolávají pocity blaženosti, dobrou náladu a tlumí vnímání bolestivých podnětů. Tak může vzniknout i zdravá závislost na pravidelném chození.

Chůze pozitivně ovlivňuje nejen náladu, ale už po půl hodině se dostává zvláštní, příjemný stav mentálního uvolnění a pocit jasného toku vlastních myšlenek. Přesně to, co inteligentnímu a permanentně nestíhajícímu člověku chybí. Dokážeme se lépe a klidněji rozhodovat ve věcech, které pro nedostatek klidu odkládáme. Dokážeme lépe rozlišit priority. Mentální možnosti, které nám chůze dává, jsou veliké. Můžeme podniknout pouť do Santiaga de Compostela. Anebo můžeme jít na procházku do parku. V obou případech je chůze jedním z nejsnadnějších způsobů, jak uvolnit svou mysl a doslova přijít na jiné myšlenky.

Když se procházíme uprostřed zeleně, naše pozornost je prohloubená a méně rozptýlená. Doslova každý krok posiluje naši koncentraci. Také myšlenky se v přírodě mění, jsou méně praktické a více existenciální. Čerstvý vzduch, zpěv ptáků, slunečná obloha, krajina, to vše je senzo-

rická stimulace, která otvírá řadu emocí a umožňuje nám, abychom vnímali pocit spontánního štěstí.

Když v cizím městě začneme chodit pěšky, začne se město proměňovat v propojený organismus a nejsou to jen neprostupné části se stanicí emháde uprostřed. Pěší chůze je i způsob objevování, z cizích ulic se stávají známá místa.

A pak, časem, po pár desítkách kilometrů nachozených známými ulicemi se vám do paměti vtiskují jejich příběhy a z lhostejného prostoru se stává známé místo, když ho naplňujeme smyslem, když ho vnímáme a prožíváme.

Když začneme pročítat klinické studie, které dokazují pozitivní efekty chůze na fyzické i psychické zdraví, máme pocit, že čteme o nějakém zázračném léku. Pozoruhodné je, že pozitivní účinky chůze se začnou projevovat rychle. V jakémkoliv věku. Dokonce i poté, co člověk proseďel celý život na židli za psacím stolem.

Chcete být chytřejší, zdravější a šťastnější díky chůzi? Tady je pár rad pro začátek.

Na mnohé z nás funguje jednoduchý trik. Stáhněte si některou z chodeckých aplikací a začněte si měřit počet ušlých kroků. Měření vás bude motivovat překonávat vlastní rekordy.

Máte-li pocit, že se při chůzi nudíte, udělejte si vlastní chodecký soundtrack.

Mějte pohodlné boty a lehké zavazadlo.

Neřešte, kde chodíte, chůze po sídlišti je stejně dobrá jako chůze v přírodě.

Dlouhé procházky a pěší výlety jsou v jistém smyslu návratem k archetypům. Obvyčjná chůze je nejlepší a nejkompexnější pohyb. Nemusíte počítat kroky, můžete chodit pro radost, ale hlavně chodit.

Pokud máte pocit, že žijeme v době, kdy média vypouští povrchnost, marnivost a pochmurné hrozby stále se prohlubujících krizí, pak neváhejte, vypněte televizi, obujte dobré boty a vyrazte. Možná budete překvapeni, že svět je stále ještě v zásadě v pořádku.

Šípkův pohár | Honza Kunc, kapitán FCHT

Osmý ročník Šípkova poháru je v plném proudu a já mám příjemnou povinnost referovat vám o tom, jak si týmy doposud vedly. Spoustu disciplín nás ještě čeká, takže rozhodně neváhejte reagovat na výzvy svých kapitánů a s chutí se do soutěží zapojte!

Po úspěšném startu studentů FCHI, kterým se povedlo vyhrát Seznamovávky, se v případě druhé disciplíny (Velká přetahovaná) radovali z prvenství nováčci soutěže ekonomové (ÚEM), kteří byli naopak po prváckých Seznamovácích poslední. Svým skvělým výkonem pomohli dostat FCHT do těsného vedení, ta totiž v obou výše zmíněných disciplínách obsadila solidní druhé místo.

Následovala disciplína, kterou tato fakulta vyhrává již několik let za sebou – Šachový turnaj. Jako kapitána FCHT mě velmi těší, že jsme na tuto tradici navázali a výhru obhájili. FCHT tedy zvýšila své vedení a momentálně vede s dvoubodovým náskokem nad FCHI a ÚEM.

Vše je ale otevřené, další dvě disciplíny – Pub Quiz (v době, kdy tento článek čtete, již proběhl) a Piškvorky se kvapem blíží, a jak zamíchají kartami, se uvidí.

V tuto chvíli, jíž započaly přípravy 53. ročníku KaCheKRanu a jeho klíčových disciplín Šípkova poháru. Ten si rozhodně ujít nenechejte.

Budu se tam na vás těšit.

Kapitánská fotografie přímo z Pub Quizu

Těším se na českou neurazitelnost a přímočarost!

Michal Janovský
Foto: archiv Víta Svobody

Vystudoval VŠCHT. Na doktorát zamířil na vysoce prestižní ETH v Curychu. Následně působil v Institutu Maxe Borna v Berlíně a americkém Coloradu. Nyní se vrací zpět na VŠCHT, konkrétně na Ústav fyzikální chemie. A hned s dvěma trumfy v rukách: podporou z Fondu Dagmar Procházkové a čerstvým úspěchem v soutěži Junior Star Grantové agentury ČR. „Z Čech je těžší prosadit se na světové scéně, ale není to nemožné,“ říká s ambicí v hlase **Vít Svoboda**.

Uspěl jste s žádostí ve výzvě Junior Star GAČR. Můžete jednoduše popsat, oč se v projektu budete pokoušet?

Chtěl bych se zaměřit na chování chirálních molekul, jelikož hrají mnoho důležitých úloh v biosféře. Tak například naše těla jsou doslova vystavěna z chirálních molekul, a proto i jejich reakce jsou tzv. enantioselektivní neboli jejich výsledek závisí na chiralitě reagujících molekul. Již během svého doktorátu jsem ukázal, že i velmi jednoduché chirální molekuly, které v tělech nemáme, mohou svou chiralitu měnit, jsou-li vybudeny zářením. Jinými slovy podstoupí jednoduchou fotochemickou reakci. Zajímavé je, že se tak děje na neuvěřitelně krátkých časových škálách. Bavíme se o několika málo femtosekundách. Pro představu: světlo, které se pohybuje téměř rychlostí 300 000 km/s a za jednu sekundu oběhne Zemi kolem rovníku 7,5×, urazí za jednu femtosekundu vzdálenost pouhých 0,0003 mm neboli vzdálenost 300× menší, než je tloušťka lidského vlasu.

Abychom mohli takto rychlé procesy pozorovat, musíme mít vhodnou kameru, jejíž uzávěrka je rychlejší než samotný proces. To určitě znají všichni vášniví fotografové – s pomalou uzávěrkou jsou výsledné fotky rozmazané. Bohužel žádná mechanická nebo elektronicky řízená uzávěrka není dostatečně rychlá pro focení pohybů reagujících molekul. Proto se musíme uchýlit k tomu nejrychlejšímu, co máme – světlu. Díky laserům můžeme připravit světelné pulzy, jejichž doba trvání je jen několik málo femtosekund.

Experimenty pak vypadají tak, že nejprve použijeme jeden laserový pulz, který danou molekulu rozpohybuje. Druhý, časově zpožděný pulz poté sehraje roli uzávěrky na kameře a danou molekulu „vyfotí“. Opakováním tohoto experimentu s různými zpožděními druhého pulzu získáme časovou řadu fotek, jejichž analýzou se dostaneme k časově rozlišenému „tanečku“ chirální molekuly – zmapování její chirální dynamiky.

V současné době známe chirální dynamiku pouze pro dvě molekuly, které jsem zkoumal v rámci svého doktorátu, což je značně omezený vzorek. Proto je jedním z cílů tohoto

projektu studovat další důležité chirální molekuly. Bude-li to jen trochu možné, rád bych se zaměřil i na speciální molekuly, které jsou tzv. helikálně chirální. Takové molekuly nemají žádný chirální atom uhlíku, ale jejich prostorová struktura dává vzniknout šroubovici, která je buď pravotočivá, nebo levotočivá.

Helikálně chirální molekuly mají tu vlastnost, že dokážou měnit elektronový spin. Pro jednoduchost řekněme, že levotočivý enantiomer má rád elektron se spinem nahoru a pravotočivý má rád elektron se spinem dolů. To znamená, že když se naučíme pomocí velmi krátkého laserového pulzu přepínat z jednoho enantiomeru na druhý, budeme schopni také přepínat mezi elektrony s jedním, nebo druhým spinem. A jelikož elektronový spin je ryze kvantová vlastnost, je takové chování základem pro sestavení kvantového tranzistoru. Chirální molekuly tak mohou mít využití v budoucích kvantových počítačích.

Co vnímáte jako největší výzvu v projektu (neboli kde čekáte nejvíce problémů)?

Výzev je v projektu spousta. Tou největší je pravděpodobně skutečnost, že výše popsané experimenty vyžadují velmi drahé laserové systémy a optickou laboratoř. Jejich pořízení z rozpočtu projektu je nereálné kvůli omezení investic, jelikož se bavíme o částce minimálně 12 milionů korun. Proto se budu muset spoléhat na laserová střediska jako například ELI Beamlines Facility, se kterým mám v rámci projektu podepsanou smlouvu o spolupráci. Ale když se nad tím tak zamýšlím, tak tato výzva je současně i příležitostí k navázání spolupráce a rozšíření experimentálních možností na ELI. Takže to není zas až tak špatné.

Budete na projektu s někým spolupracovat?

Jak jsem naznačil, spolupráce bude pro projekt klíčová. Ultrarychlé experimenty jsou nejen finančně velice náročné, ale vyžadují vybudování velmi složitých aparatur a také odborníky na různé věci. Proto je nemyslitelné obsáhnout všechno v rámci malé začínající skupiny, ale je lepší se spojit z kolegy,

kteří už třeba daný problém vyřešili. V tomto vidím výhodu zakládat novou laboratoř v Praze, která je v srdci Evropy, a tak jsou další skvělé laboratoře opravdu kousek.

Jaká je celková dotace na projekt a co pro vás tato víceletá podpora znamená?

V projektu jsem žádal o maximální možnou dotaci 25 milionů a jak už jsem naznačil, ani zdaleka to není dost na to, aby si nová laboratoř pořídila vlastní laserový systém. Respektive, ono by to stačilo, ale nesměla by existovat různá rozpočtová omezení na to, kolik peněz se může investovat a kolik použít například na mzdové náklady. V tomto ohledu bych určitě uvítal větší volnost, aby řešitel projektu mohl libovolně rozhodnout o alokaci prostředků bez omezení. Dávalo by mi to i větší smysl z pohledu myšlenky projektů Junior Star, kde je cílem založit novou vědeckou skupinu, která se bude věnovat něčemu, co se v současné době v ČR nedělá. To ale bohužel s sebou nese nemalé i investiční náklady v začátcích.

Jak si vůbec úspěchu v Junior Star vážíte? Přece jen úspěšnost je hluboko pod 10 %?

Úspěchu si vážím velmi, jelikož se jedná o velmi prestižní grant v rámci České republiky. Současně cítím, že udělení podpory v sobě obsahuje nemalou míru zodpovědnosti a tlaku na výkon. Tak snad mi to nepodlomí kolena.

Jak se tento projekt liší od žádosti, díky níž jste nedávno uspěl v univerzitní soutěži v rámci Fondu Dagmar Procházkové?

Projekt se liší poměrně zásadně už jen ze své podstaty, Junior Star je pětiletý grant s vysokou finanční podporou. Proto jsem si mohl dovolit navrhnout experimenty, které svou povahou patří do kategorie „high-risk, high-gain“. Nadto bych se v rámci projektu Junior Star rád dostal k úplně novému typu experimentů, který dosud, pokud vím, nikdo nezkusil. V těchto experimentech se budeme snažit o skloubení chirální a spinové dynamiky. Ukazuje se totiž, že chirální molekuly je možné používat jako filtry pro elektrony na základě jejich spinu. Takové spojení má dalekosáhlé důsledky pro katalýzu, materiá-

lový výzkum a také kvantové počítače.

FDP má podpořit vědce v založení vlastní skupiny a vlastní linii výzkumu. Jakým směrem chcete, aby se vaše výzkumná skupina ubírala? A kolik počítáte, že by měla mít členů?

O směru mám jasno, chtěl bych vybudovat skupinu, která bude působit v tzv. attosecond science, tj. oboru chemické fyziky, který pro studium hmoty používá attosekundové pulzy, za které byla shodou okolností letos udělena Nobelova cena za fyziku. Užším zaměřením skupiny pak bude studium chirálních jevů, ať už půjde o chirální molekuly, nebo plasmonické nanostruktury.

Kolik bude nakonec mít skupina členů, je ještě brzo hovořit. Za mě nejde ani tak o počet, jako o jejich kvalitu. Chtěl bych, aby se mi podařilo do skupiny přilákat schopné lidi nejen od nás, ale i ze zahraničí, kteří budou nejen experty v oboru, ale budou hlavně lidsky fajn. To je pro mě důležité, ostatně moc ambiciózních kohoutů na jednom dvorku nikdy nedělá dobrotu.

Máte ve vědě nějaký ultimátní cíl (např. Nobelova cena, přepsání učebnic fyzikální chemie atd.)?

Nemyslím si, že se dá věda dělat tak, že si jednoho krásného dne řeknete: „Tak a já chci dostat Nobelovku.“ Já v tom, co dělám, vidím smysl jinde, mě to prostě baví. Těší mě, že se každý den musím vypořádat s jiným problémem, že můj pracovní den není rutina, u které je jedno, jestli je pondělí, nebo pátek. Nadto mě opravdu moc baví učit. To považuji za možná i nejdůležitější část vědecké práce.

Po inženýrském studiu jste strávil řadu let v zahraničí. Čím jste se zabýval na doktorátu v ETH Zürich?

Na doktorátu jsem se zabýval časově rozlišenou fotoelektronovou spektroskopií s využitím generování vysokých harmonických frekvencí ze vzácných plynů. S experimentem, který jsem v Curychu postavil, jsem pak studoval řadu fyzikálně chemických procesů. Tak například jsem se zabýval dynamikou Rydbergovských stavů v malých molekulách. Ve

Popularizace na Northglenn High School u Denveru (listopad 2023)

spolupráci s prof. Slavičkem z VŠCHT jsme si posvětili (to je skvělý dvojsmysl) na vznik a zánik solvatovaného elektronu v malých vodních klastrech, což je vlastně základ radiační chemie. A hlavně jsem se věnoval vývoji experimentů a teorie, které jako první ukázaly časově rozlišenou dynamiku chirálních molekul při fotodisociaci.

A jak jste se tam vlastně dostal? Z dálky se zdá, že dostat se na elitní světovou univerzitu není úplně snadné?

Tak to je škoda, že pohled z dálky docela klame. Ve skutečnosti, jak již pěkně řekl Michal

Kolář, opravdu každý může studovat na elitní světové univerzitě, ETH v Curychu není výjimkou. Jasně, je potřeba očekávat, že je to velmi náročná škola, která dá pořádně zabrat, ale určitě to stojí za to.

Co vám roky ve Švýcarsku přinesly po odborné, vědecké stránce?

Právě ve Švýcarsku jsem přesedlal z vysoce rozlišené spektroskopie na tu časově rozlišenou. Měl jsem možnost se naučit něco, co se u nás nedělá, tu část vědy, která právě posouvá hranice možného. Díky práci na ETH jsem se dostal ke špičkovému vybavení v nejmoder-

nějších laboratořích, které člověk jen tak někde nepotká. V tomhle ohledu je ETH opravdu unikátní školou, která nemá ve světě konkurenci. Další výhodou je, že na ETH se člověk potká s těmi nejlepšími, buď přímo v laboratoři, nebo na chodbě, anebo na seminářích, na které jsou zvány kapacity oboru z celého světa. To je vlastně další přidaná hodnota studia na elitní univerzitě, že jako student jste vystaveni záplavě unikátních myšlenek jaksí z první ruky. Nezdá se to, ale opravdu vás to změní.

A po stránce lidské?

Po lidské stránce je to také náročné. Jsou na vás kladeny velmi vysoké nároky. Čeká se od vás, že budete pracovat dlouho a s minimálním nasazením alespoň 120 %. Současně jste neustále v přímé konkurenci se svými kolegy v laboratoři a při tom všem je velmi jednoduché si připadat jako úplná nula, jelikož všichni kolem vás jsou excelentní – na ETH nejsou špatní doktorandi, vlastně je tam i velmi málo těch průměrných, většina je opravdu špičková. Ale jak říkal můj děda, je lepší být nejhorším mezi nejlepšími, než být nejlepším mezi průměrem.

Proč jste se následně přesunul do Colorada? Jaká jste měl očekávání?

Já jsem se do Colorada nepřesunul hned, ale nejprve jsem díky pandemii covidu strávil dva roky jako postdoc na ETH. To byla skvělá doba, jelikož jsem už dost věcí znal, a mohl jsem tak naplno těžit z „domácího“ prostředí. Poté jsem strávil nějakou dobu v Berlíně na Institutu Maxe Borna ve skupině Marca Vrakkinga a až pak jsem se přesunul do Colorada, kde jsem nyní jako postdoc na institutu JILA ve skupině Davida Nesbitta.

Očekávání jsem moc neměl, protože se snažím si očekávání nebudovat, abych nebyl na konci dne zklamaný. Ale jako vždy jsem do nového působení šel s nadšením. To je podle mě důležité, protože první dojem přetrvává, ne-li trvá.

A naplnila se?

Nevím, jestli naplnila, ale rozhodně nejsem zklamaný.

Co bylo v Coloradu oproti Švýcarsku jinak?

V Coloradu je jinak spusta věcí. Ve Švýcarsku jsme měli velkou skupinu, přes 30 lidí, zde v Coloradu jsme velmi malá skupina o čtyřech členech. Ve Švýcarsku jsme na spoustě projektů pracovali jako tým, protože to jinak nešlo. Zde jsem na projektu sám, takže co si neudělám, to nemám. Kvůli tomu jde všechno pomaleji, ale na druhou stranu je to dobrá škola života.

Proč jste se rozhodl vrátit do Čech? A proč zrovna na VŠCHT?

Já jsem se chtěl vždycky vrátit zpět do vlasti a pokusit se to tady někam posunout. Ano, je pravda, že z Čech je těžší se prosadit na světové scéně, ale není to nemožné. A důvod není finanční, jak si mnozí myslí, ale reputace a prestiž. Ono to není tak, že by profesori na ETH byli o mnoho lepší než ti na VŠCHT nebo Karlově univerzitě, ale oni mají za sebou sílu prestižní instituce, a to dělá opravdu hodně.

Já mám VŠCHT rád. Je to podle mě dobrá škola, která se snaží dělat potřebné změny k tomu, abychom se i tou prestiží mohli pomalu, ale jistě začít blížit k něm nejlepším.

Je něco, z čeho máte při přechodu obavy?

Prakticky ze všeho. Já jsem zvláštní kombinace neoblomného optimisty a pragmatického pesimisty.

A je něco, co vám v zahraničí chybělo a nač se těšíte?

Kromě naprosto zřejmých věcí jako kontakt s rodinou a přáteli, tak je to asi česká neurzitelnost a přímočarost. To jsem si obzvláště uvědomil tady ve Spojených státech, kde pocituji bolestnou snahu o korektnost za každou cenu. Paradoxně to ale má spíše opačný účinek, než ve který doufali. A abych nezapomněl, vážně mi chybí bramborový salát. Už aby byly Vánoce!

Velkým fenoménem dneška je využití umělé inteligence, vědu nevyjímaje. Jak ji vnímáte a jak s ní pracujete vy?

Jasně je jedno, umělá inteligence přichází, ať

se nám to líbí, nebo ne. Nejsem žádný odborník, takže mohu poskytnout jen svůj obyčejný občanský názor. Myslím, že podobně jako oheň je umělá inteligence dobrý služebník, ale špatný pán. Současně si myslím, že podobně jako s ohněm se za pár let bez ní prostě neobejdeme. Já sám se s umělou inteligencí setkávám při zpracování některých svých dat a při tvorbě pěkných obrázků na úvodní slidy prezentací. To jde umělé inteligenci opravdu pěkně.

Úspěšní vědci obvykle netrpí přehrší volného času. Zbývá vám čas na nějaké koníčky?

Zbývá. Můj velký koníček je spánek a našťástí se k němu dostanu každý den na několik hodin.

Jaké knihy vás v životě nejvíce ovlivnily?

Jako poměrně malý jsem přečetl knížku od Františka Kožíka Největší z Pierotů. To byl velmi silný příběh, díky kterému jsem pochopil jedno důležité, ale velmi kruté pravidlo tohoto světa, totiž že mnohokrát tvrdá práce a obětování se k úspěchu nestačí, je potřeba mít i štěstí. A co hůř, štěstí hraje rozhodující roli a my nemáme jak ho kontrolovat. Proto mi přijde lepší neusilovat o úspěch, ale užívat si cestu, která se nakonec může ukázat jako převlečený úspěch.

Prozradil jste mi, že se rád smějete a neberete se moc vážně – životní přesvědčení, nebo získaný návyk?

Rozhodně životní přesvědčení vylepšené o nezbytnost vytvoření návyku indukovanou životem.

Kdyby si s vámi studenti nebo zaměstnanci chtěli pohovořit o vědě, zkušenostech ze zahraničí nebo knihách – kdy a kde to bude nejlepší?

Kdykoliv a kdekoliv, ja jsem hrozně ukecaný a rád se s lidmi bavím o čemkoliv. Navíc mi přijde, že i naprosto nahodilá debata často krát vede k zajímavým myšlenkám a závěrům.

Zůstat sám na laně mladické nevědomosti znamená zažít mučivou krásu plné svobody i hrozbu věčné nerozhodnosti. Hrstka, pokud vůbec někdo, přežije své dospívání. Většina z nás podlehne nejasnému, ale vražednému tlaku dospělého konformismu. Stane se snazší zemřít a vyhnout se konfliktu než udržovat neustálý boj s nadřazenými silami dospělosti.

Maya Angelou; Vím, proč pták v kleci zpívá (1969)

Vyfotil a zpracoval Lumír Košář

KONEČNĚ SE MI
PODAŘILO SYNTETIZOVAT
DUCHA VÁNOC!

